

ДОВІДКА

Про підсумки сформованості
навички читання в учнів 1-4 класів
на кінець 2020-2021 навчального року

На виконання Орієнтовних вимог до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи 4 класів (наказ Міністерства освіти і науки України №1009 від 19.08.2016 року), наказів МОН України: №1222 від 21.08.2013 року «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти», № 924 від 20.08.2018 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів перших класів у Новій українській школі», №1154 від 27.08. 2019 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 2 класу», № 1146 від 16.09. 2020 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 3-4 класів НУШ», навчальних програм початкової освіти, освітніх програм закладу освіти, плану роботи школи на 2020-2021 навчальний рік, календарно-тематичного планування вчителів початкової школи на II семестр, упродовж травня 2021 року адміністрацією школи проведено моніторинг сформованості навички читання вголос учнів 1-4 класів та мовчазного читання у 3-4 класах на кінець 2020-2021 навчального року.

Читання є однією з передумов успішної адаптації молодшого школяра і в навчальному закладі, і в суспільстві загалом. Першочерговим завданням вчителя є засвоєння учнями навичок виразного й правильного читання. Нова школа ставить перед учителями початкових класів конкретні завдання: навчити учнів розуміти та аналізувати тексти; ознайомити їх з літературою різних авторів, тем і жанрів; формувати у дітей цінності за допомогою художніх образів; навчити учнів висловлюватися за прочитаним текстом; розвивати творчу діяльність дітей у літературній сфері; навчити учнів самостійно шукати потрібну інформацію з різних джерел; розвивати внутрішню потребу дітей в читанні.

Навичка читання має два складники - смисловий (розуміння змісту прочитаного) і технічний (спосіб правильності й виразності читання). Перевіркою виявлено, що більшість учнів школи читають відповідно до норм техніки читання. Перевірка читання здійснювалася індивідуально. Всього було охоплено 16 класів.

Вчителями 1-4-х класів велась індивідуальна робота з учнями; на уроках застосовувались різні методи і форми роботи для удосконалення мовленнєвих та читацьких навичок; на батьківських онлайн зустрічах проведені бесіди про керівництво домашнім читанням у сім'ї та необхідністю позакласного читання. Педагогами виявляються основні помилки при читанні незнайомого тексту:

- заміна букв та перекручування слів;
- повтори слів та складів;

- відсутнє виразне читання;
- не виділяються логічні паузи;
- відсутній монолог по тексту прочитаного;
- «ковтають» закінчення, недочитують слова.

Для покращення техніки читання вчителями проводились різноманітні види робіт, а саме:

- багатократне читання;
- читання «ланцюжком»;
- вибіркове читання;
- вправи для збільшення поля інформаційного сприймання;
- розвиток навичок концентрації уваги.

Для покращення техніки читання вчителі використовували корекційні прийоми:

- частота вправ;
- одночасне напівголосне читання;
- багатократне прочитування;
- читання у темпі скоромовки;
- виразне читання з переходом на незнайому частину текста;
- читання рядків навпаки літерами;
- читання рядків навпаки словами;
- читання тільки другої половини слова;
- читання «прихованих» слів;
- читання накладених одне на одне слів;
- класифікація слів за групами;
- пошук у тексті заданих слів;
- встановлення пропущених літер у словах, слів у реченнях;
- складання речень з окремих слів;
- читання тексту через слово;
- швидке багаторазове вимовляння речень та ін.

Моніторинг сформованості навички читання на кінець 2020-2021 навчального року охопив 16 класів. Проаналізувавши звіти вчителів щодо результатів техніки читання серед учнів 1-4-х класів можна зробити наступні висновки:

- читають у нормативному темпі учні (85 %).
- не виконали норми з темпу читання (15 %).
- не читають (0 %)

Перевірка навичок читання здійснювалася індивідуально за творами:

- 1 кл. – «Найкраще слово» (56 слів);
- 2 кл. – «Пиріжок» (156 слів) Л.А.Антонова;
- 3кл. – «Коник -музикант» (155 слів) за І. Прокопенко;
- 4 кл. – «Тут усе є» О. Єфімов (230 слів).

Педагогами школи враховано існуючі норми швидкості читання для кожного класу, де швидкість читання визначається кількістю прочитаних слів за одну хвилину. Формування умінь учнів відповідного класу читати згідно з вимогами вчитель працює протягом усього навчального року (4-й клас: II семестр 90-100 слів; 3-й клас: II семестр 70-80 слів; 2-й клас: II семестр 50-60 слів; 1-й клас: II семестр 30-40 слів).

Перевіркою виявлено, що більшість учнів 4-х класів мають високий рівень сформованості навички читання вголос.

Зведений аналіз результатів навички читання вголос учнів 1-4-х класів у таблицях на Google Диск

Із 123 перевірених учнів 1-х класів (контингент -126 учнів):

- цілими словами читають – 35 учнів (28%);
- без помилок – 50 учнів (41%);
- більше норми – 37 учні (30%);
- у нормі – 66 учнів (54%);
- менше норми – 22 учнів (18%);
- не розуміють прочитане – 9 учнів (7%);
- дотримуються пауз, логічних наголосів, інтонації – 32 учнів (26%).

Із 116 перевірених учнів 2-х класів (контингент – 116 учнів):

- цілими словами читають - 91 учнів (78%);
- складами + словами – 21 учень (18%);
- складами – 2 учнів (2%) (клас – 2-в, вчитель (Білоус Н.В.);
- складами + буквами – 2 учні (2%) (по 1 учню із 2-в та 2-г класів, вчителі: Білоус Н.В., Кривець Л.В.);
- читають без помилок – 24 учні (21%);
- допускають 1-2 помилки – 48 учні (41%)
- переказують – 96 учні (84%);
- відповідають на запитання – 113 учнів (97%);
- дотримуються логічних наголосів, пауз при читанні – 93 учнів (80%);
- монотонно читають – 19 учнів (16%).
- вище норми читають – 36 учні (31%);
- норма – 56 учень (50%);
- нижче норми – 22 учні (19%). Найбільше - 14 учнів (52%) у 2-г класі (вчитель Кривець Л.В.)

У 3-х класах навчається 120 учнів. Навички читання перевірено у всіх учнів.

Цілими словами читають – 107 учнів (89%);

- словами + складами – 12 учнів (10%);
- словами + буквами - 1 учень (1%) (3-в клас, вчитель Бабій Т. В.).
- читають без помилок – 50 учнів (42%);
- допускають 1-2 помилки – 32 учнів (27%).
- переказують – 109 учнів (91%);
- відповідають на запитання – 88 учнів (73%);
- зовсім не розуміють прочитане – таких учнів немає.
- дотримуються логічних наголосів, пауз, темпу – 101 учень (84%);
- читають монотонно – 18 учнів (15%).
- до 50 слів читають – 1 учень (1%) – Левковський С. (3-в клас) ;
- понад 100 слів – 28 учнів (23%).

Із 115 перевірених учнів 4-х класів (контингент – 116 учнів):

- цілими словами читають – 114 учнів (99%);
- без помилок – 89 учнів (77%);
- більше норми – 83 учні (72%);

- у нормі – 19 учнів (17%);
- менше норми – 13 учнів (11%);
- розуміють прочитане – 115 учнів (100%);
- не розуміють прочитане – немає;
- дотримуються пауз, логічних наголосів, інтонації – 108 учнів (94%).

В цілому, переважна більшість учнів читають плавно, словами та словосполученнями, роблячи відповідні наголоси в словах та логічні наголоси в реченнях; дотримуються відповідного темпу читання; дають відповіді на запитання до прочитаного; після повторного читання дотримуються виразності. З метою виявлення результативності процесу формування навичок читання вголос проведено зіставлення результатів I семестру з результатами оцінювання на кінець 2020/2021 навчального року. Виявлено, що в більшості учнів навички читання вголос формуються у відповідній динаміці, забезпечується їх підвищення згідно з вимогами програми. Проте, деякі вчителі початкових класів (Кривець Л.В., Білоус Н.В., Коваль Н.Г., Бабій Т.В., Гіріч А.Ф., Очеретня О.В.) не достатньо приділяють уваги розвитку інтересу до читання, неефективною є спільна робота класоводів зі шкільними бібліотекарями. Недоліки в неякісній сформованості навичок читання обумовлюються й прорахунками в організації роботи школярів як на уроці, так і вдома з усіх навчальних предметів.

На кінець 2020-2021 навчального року у 3-4 класах відповідно до Методичних рекомендацій, проведено аналіз мовчазного читання. Метою даного контролю було визначення рівня сформованості в учнів умінь самостійно усвідомлювати зміст незнайомого тексту, застосовуючи знання, уміння, навички, якими учень оволодів протягом навчання перевірялися навички читання мовчки.

Моніторинг навички мовчазного читання у 3-4 класах здійснювався фронтально за допомогою текстових завдань. Запитання торкалися фактичного змісту тексту, його причинно-наслідкових зв'язків, окремих мовних особливостей (переносне значення слова, виражальні засоби мови тощо), відображених у тексті образів, висловлення оцінки прочитаного. Матеріалом для учнів був незнайомий текст:

- 3 кл. – «Горщик каші» Брати Грімм;
- 4 кл. – «Мамин кавун» В. Сухомлинський.

Результативність навичок читання мовчки учнів 3-4-х класів у таблицях на Google Диск

Із 116 учнів, які навчаються у 4-х класах навички мовчазного читання перевірено у 109 учнів.

Із 109 учнів 4-х класів:

- прочитали весь текст – 92 учні (84%);
- справилися без помилок - 18 учнів (17%);
- відсутня артикуляція – у 64 учнів (59%).

В цілому успішність по сформованості навички мовчазного читання в учнів 4-х класах - 100%.

Із 120 учнів, які навчаються у 3-х класах виконували роботу – 110 учнів:

- без помилок справились – 53 учні (48%);
- прочитали весь текст – 67 учнів (61%);

- артикуляція відсутня у – 98 учнів (89%);
- наявна у – 12 учнів (11%).

Враховуючи об'єктивні обставини все ще недостатнього рівня сформованості повноцінної навички читання учнів, рівня їхнього літературного розвитку, особливого значення набуває індивідуалізація самостійної читацької діяльності дітей.